

เรื่อง ทักษะส่วนบุคคล ใช้เทคนิคการสอน วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง

เวลา 1 ชั่วโมง เนื้อหา กิจกรรม “เรื่องของชิตชนก”

*****

วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง (Case Study Method)

การสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นวิธีสอนที่ใช้กรณีหรือเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงมาดัดแปลงเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักวิธีการคิด วิธีการนำข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจเรื่องหนึ่งเรื่องใด

การเรียนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง เป็นการวิเคราะห์ถามตอบโดยการตั้งประเด็นคำถามกรณีที่ยกมาเป็นตัวอย่างคือกิจกรรมที่รวบรวมเอาการบรรยาย การอภิปราย การโต้วาที และบทบาทสมมุติเข้ามาไว้ในกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมด

ขั้นตอนสำคัญของการสอน

1. ผู้สอน / ผู้เรียนนำเสนอกรณีตัวอย่าง
  2. ผู้เรียนศึกษากรณีตัวอย่าง
  3. ผู้เรียนอภิปรายประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบ
  4. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายคำตอบ
  5. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับปัญหา วิธีแก้ปัญหของผู้เรียน และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ
- เทคนิคและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการใช้วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างให้มีประสิทธิภาพ

การเตรียมการ

ก่อนการสอน ผู้สอนต้องเตรียมกรณีตัวอย่างให้พร้อม ต้องมีสาระซึ่งจะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง กรณีที่นำมาใช้ส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องที่มีสถานการณ์ปัญหาชัดเจน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความคิดของผู้เรียน หากไม่มีสถานการณ์ที่เป็นปัญหา ชัดแจ้ง ผู้สอนอาจใช้วิธีการตั้งประเด็นคำถามที่ท้าทายให้ผู้เรียนคิดก็ได้ ผู้สอนอาจนำเรื่องจริงมาเขียน

การนำเสนอกรณีตัวอย่าง

ผู้สอนอาจเป็นผู้นำเสนอกรณีตัวอย่าง หรืออาจใช้เรื่องจริงจากผู้เรียนเป็นกรณี ตัวอย่างก็ได้ วิธีการนำเสนอทำได้หลายวิธี เช่น การพิมพ์เป็นข้อมูลมาให้ผู้เรียนอ่าน การเล่ากรณี ตัวอย่างให้ฟัง หรือนำเสนอโดยใช้สื่อ เล่น สไลด์ วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ หรืออาจให้ผู้เรียนแสดงเป็น ละครหรือบทบาทสมมติก็ได้

3. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างเป็นระบบ
- 4) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนรู้จักรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

4. จำนวนผู้เรียน

การสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างใช้สอนผู้เรียนทั้งชั้นเรียนหรืออาจจะแบ่งเป็นการศึกษารายบุคคลแบบย่อยก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัญหาหรือวัตถุประสงค์ของการเรียน บางครั้งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนทั้งชั้นศึกษาในกรณีเดียวกันหรือบางครั้งต้องการให้ผู้เรียนแต่ละคนไปศึกษากรณีที่ตัวเองสนใจ

5. ระยะเวลา

การสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างจะใช้เวลามากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และกรณีที่ยกมาเป็นตัวอย่างเพื่อศึกษา

6. ลักษณะห้องเรียน

หากเป็นการศึกษากรณีเดียวโดยทุกคนทำพร้อมกันก็จัดชั้นเรียนในลักษณะปกติ แต่ถ้าต้องการแบ่งกลุ่มเพื่อศึกษากรณีรายบุคคลแตกต่างกันก็ต้องจัดชั้นเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ตามจำนวนกลุ่มที่แบ่ง

7. ลักษณะเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้สอนโดยใช้กรณีตัวอย่างนั้นสามารถสอนได้ในทุกเนื้อหา แต่ถ้าเป็นเรื่องราวเหตุการณ์ประจำวัน ข้อมูล ข่าวสารบ้านเมืองและความเป็นไปของโลกก็จะเหมาะกับวิชาภาษาสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ ศิลปะ วรรณคดี แต่ผู้สอนก็สามารถที่จะดัดแปลงหรือเลือกกรณีที่มาศึกษาได้กับทุกวิชา

8. บทบาทผู้สอน

- 1) ผู้สอนเป็นผู้เตรียมกรณีตัวอย่างจากข้อมูลข่าวสาร สื่อ เรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ
- 2) ผู้สอนเป็นผู้นำเสนอกรณีให้ผู้เรียนได้ทราบหรืออาจจะมอบให้ผู้เรียนเป็นการสมมุติขึ้นก็ได้

3) ผู้สอนต้องตั้งคำถามช่วยผู้เรียนเกิดความคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยงกรณีตัวอย่างนั้นกับเรื่องราวอื่นๆ

4) ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเรื่องราวของกรณีตัวอย่างนั้น

5) ผู้สอนให้ผู้เรียนสรุปแนวคิดที่ได้จากกรณีตัวอย่าง

9. บทบาทผู้เรียน

1) นำเสนอกรณีตัวอย่าง

2) ช่วยกันอภิปราย วิเคราะห์

3) ช่วยกันสรุปแนวคิดที่ได้

4) นำผลที่ได้ไปใช้เชื่อมโยงกับวิชาอื่น ๆ ต่อไป

10. ขั้นตอนการสอน

ขั้นนำ

ผู้สอนเป็นผู้เตรียมกรณีตัวอย่างที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน แล้วใช้คำตอบกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและตอบคำถาม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอนอาจจะเตรียมสื่อต่าง ๆ มาช่วยก็ได้ เช่น วิดิทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ วารสาร ฯลฯ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพพจน์เด่นชัดขึ้น

ขั้นนำเสนอ

ผู้สอนนำเสนอประเด็นหลังกรณีตัวอย่าง ถ้าเป็นผู้เรียนนำเสนอผู้สอน ก็ควรต้องมีการสั่งไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้การนำเสนอกรณีตัวอย่าง อาจจะใช้สื่อที่เตรียมมาหรืออาจจะใช้เป็นบทบาทสมมุติหรือสถานการณ์จำลองก็ได้

ขั้นอภิปราย/ขั้นสรุป

ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันอภิปราย วิเคราะห์ สรุปแนวคิดหรือประเด็นที่ได้ กรณีที่เกิดขึ้นนั้น

11. สื่อการสอนเมื่อสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง

ในการนำเสนอกรณีตัวอย่างจะใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น วิดิทัศน์ หนังสือพิมพ์ รูปภาพ กราฟฟิค หรือบทบาทสมมุติ ฯลฯ

12. การวัดและประเมินผล

ผู้สอนจำเป็นที่จะต้องวัดและประเมินผล โดยดูจากการตอบคำถามว่า ผู้เรียนตอบคำถามตรงประเด็นหรือไม่ ผู้เรียนเอาใจใส่ วิเคราะห์เรื่องราวที่เกิดขึ้นอย่างไร สรุปเป็นอย่างไร

13. ข้อดีและข้อจำกัด

ข้อดี

- 1) ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 2) ผู้เรียนได้เกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์
- 3) ผู้เรียนได้รู้จักวิธีแก้ปัญหาและการตัดสินใจ
- 4) ทำให้ผู้เรียนได้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง
- 5) ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ข้อจำกัด

- 1) หากใช้กับกลุ่มผู้เรียนมากเกินไป ผู้เรียนก็จะแสดงออกไม่ทั่วถึง
- 2) หากผู้สอนขาดทักษะในการตั้งคำถามกระตุ้น บรรยากาศของการเรียนรู้ก็เกิดได้ยาก
- 3) ถ้าผู้เรียนไม่ร่วมมือ ไม่กระตือรือร้นก็จะทำให้ผลการเรียนไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้

14. การปรับใช้เมื่อสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างเพื่อนำผู้เรียนเป็นสำคัญ

- 1) พยายามเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกให้มากที่สุด
- 2) ควรเลือกกรณีตัวอย่างที่ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจพอสมควร เพื่อจะได้วิเคราะห์และตอบคำถามได้
- 3) กรณีตัวอย่างที่ดีคือกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนเองหรือเป็นกรณีตัวอย่างที่กำลังเป็นที่สนใจ

รวบรวมโดย...ตาอันดอทคอม

บันทึกนี้เขียนโดย Mr. natthaset teeratitham เมื่อ Thu May 29 2008 15:10:36 GMT+0700 (ICT)

แหล่งอ้างอิง

<https://www.l3nr.org/posts/158823>

<https://www.gotoknow.org/posts/210785> (ทิศนา แคมมณี 2534 : 75 – 76)